

Afstemning

Afvigelsen fra den i forretningsordenen fastsatte frist vedtoges med 118 stemmer mod 5 (VS).

Man gik da til:

66. møde

Fredag den 31. august 1984 kl. 15.00

Dagsorden:

Eventuelt: Anden behandling af lovforslag nr. L 188:

Forslag til lov om forlængelse af kollektiv overenskomst mellem det offentlige aftalenævn og Maskinmestrenes Forening.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Arbejdsmarkedsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om forlængelse af kollektiv overenskomst mellem det offentlige aftalenævn og Maskinmestrenes Forening. (Lovforslag nr. L 188).

Da betænkningen ikke er omdelt, kan vi ikke starte forhandlingen. Jeg skal derfor udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 15.20.

Mødet udsat kl. 15.01

Mødet genoptaget kl. 15.20

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den eneste sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (*Albrechtsen*: Jeg gør indsigelse!).

Der må da foretages afstemning om, hvorvidt sagen kan behandles i dette møde.

Anden behandling af:

Forslag til lov om forlængelse af kollektiv overenskomst mellem det offentlige aftalenævn og Maskinmestrenes Forening.

(Fremsat 31/8 84. Første behandling 31/8 84. Betænkning 31/8 84).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Søren B. Jørgensen (S):

Jeg skal henvise til det betækningsbidrag, socialdemokratiet har skrevet i den omdelte betænkning. Jeg skal i øvrigt tilføje, som jeg sagde ved første behandling, at vi helst havde set en anden løsning på dette problem end det løndiktat, vi er blevet præsenteret for. Vi havde helst set, at problemet var blevet løst f.eks. med udgangspunkt i de aftaler på det grønlandske arbejdsmarked, som blev indgået i foråret, og at man så havde overladt spørgsmålet om indholdet i overenskomsterne og deslige til forhandling f.eks. i et aftalenævn med en neutral opmand. På den måde havde lønmodtagerne efter vores opfattelse haft langt større indflydelse, end tilfældet har været i de forhandlinger, der har været ført.

Vi er under udvalgsarbejdet blevet bestyret i, at der her er tale om et løndiktat og intet andet – ingen forhandling, udelukkende et løndiktat.

Vi har også været villige til at drøfte andre muligheder end dette løndiktat. Vi har under udvalgsbehandlingen forsøgt at finde flertal for det synspunkt, at parterne på en eller anden måde fik lejlighed til at løse konflikten, samtidig med at strejken selvfølgelig skulle ophøre fra i morgen tidlig kl. 4, men det har vi ikke kunnet finde et flertal for. Der er altså nu et flertal, der mener, at denne

[Søren B. Jørgensen]

lønramme på 2 pct. skal trækkes ned over hovedet på maskinmestrene.

Vi har også med tilfredshed, må jeg sige, trods alt kunnet notere, at ministeren har givet udtryk for, at de to pct., vi taler om her, ikke er et knæsat princip i de videre forhandlinger. Vi skal ikke glemme, at denne forhandling med maskinmestrene er den første forhandling om overenskomster, der er gældende på det grønlandske arbejdsmarked for 1983-1985. Der ligger en lang, lang række andre forhandlinger foran, og ministeren har altså over for udvalget bekræftet, at de to pct. ikke er et knæsat princip for dem, og det vil jeg bede ministeren om at bekræfte også her.

Vi har også diskuteret, hvordan en sådan konflikt kan undgås fremover, og ministeren har på foranledning af vores spørgsmål givet tilsagn om at undersøge, hvordan man kan få tjenestemandsansættelse på livsvigtige områder i Grønland. Nogen tidsfrist kan vi ikke få fra ministeren. Vi ser helst, at en sådan undersøgelse bliver foretaget inden næste overenskomstsituation.

Når socialdemokratiet, som det fremgår af betænkningen, med meget stor betænkelighed kan stemme for lovforslaget, vil jeg gerne, så kraftigt som jeg kan, understrege, at det ikke gælder de to pct. Lønspørgsmålet mener vi burde have været løst – og det kunne sikkert have været løst – på en anden og en for parterne – i hvert fald lønmodtagerne – mere tilfredsstillende måde.

Vores stemmer skal heller ikke tages som udtryk for, at Grønlandsministeren fremover, når han ikke kan få sin vilje i aftalenævnet, bare kan sende det, som ministeren mener bør være gældende, til folketinget og så automatisk regne med socialdemokratiets stemmer. Jeg vil gerne sige det klart og tydeligt, at så godt spiller klaveret ikke. Den går ikke, hr. minister! Ministeren skal ikke regne med det.

Når vi stemmer for lovforslaget, er det udelukkende for at afværge de katastrofale forhold, der vil opstå for den grønlandske befolkning, hvis strejken bryder ud. Noget andet, der har spillet ind i socialdemokratiets overvejelser, er den enstemmige henvendelse om at foretage dette, vi har fået fra det grønlandske landsstyre.

Jeg vil endnu en gang beklage, at det nu ser ud til, at det kun er den næstbedste løs-

ning, der bliver gennemført, og ikke den, som jeg på socialdemokratiets vegne havde fornøjelsen af at pege på under førstebehandling.

Bo Kristensen (KF):

Efter at vi har hørt socialdemokratiets ordfører, finder jeg al mulig grund til at sige, at regeringspartierne er i overensstemmelse om lovforslagets fremsættelse, og at vi kan støtte betænkningen fra det konservative folkeparti, venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti.

Ole Henriksen (SF):

Efter dagens debat og efter det meget forcerede udvalgsarbejde er der opsamlet nogle enkelte indtryk, bl.a. det ubehagelige, at der her er tale om overenskomstindgreb. Det har vi beskæftiget os med ved første behandling, så det, der står tilbage at nævne nu, er vel, at det offentlige aftalenævn, som det hedder, der har været arbejdsgiverrepræsentanten i denne forhandling, er en langsom og tung, ja næsten udelig forhandlingsinstans. Den kan næsten ikke klare at føre normale overenskomstforhandlinger, og problemet er vel også, at man er 2-3 år bagefter – i hvert fald 2 år på nogle områder – med at få overenskomster i hus. Vi har siddet her og snakket om overenskomster, som egentlig skulle være gældende fra 1983, og nu er man altså gået ind i 1984, før man overhovedet får disse ting på plads. Det er den ene side af sagen, og jeg vil gerne bede ministeren om at overveje, om ikke de forhandlingsmetoder og forhandlingsprocedurer, der anlægges af det offentlige aftalenævn, også bliver ændret i fremtiden, så man kan få nogle fair overenskomstforhandlinger.

Det er klart, at disse overenskomstforhandlinger heller ikke har været ført på regulær vis. Man har jo spillet ud med et ganske ultimativt krav om, at overenskomsterne ikke måtte indebære mere end 2 pct.s lønforhøjelse, og dermed kunne der ikke røres mere ved det. Maskinmestrene har da også spillet ud, og selvfølgelig har dette udspil ligget over de 2 pct., men vilkårene under sådan nogle forhandlinger er jo, at man prøver at undersøge mulighederne for at bevæge sig mod hinanden, og det forstod jeg også at forligsmanden havde forsøgt. Han havde endda bedt det

[Ole Henriksen]

offentlige aftalenævn om at undersøge, om man ikke kunne slække lidt på de ultimative krav, men det ville man ikke. Som vi også har fået at vide her, er det den overordnede politik fra regeringens side, som her slår igennem, og som betyder, at forligsmanden måtte opgive; han kunne simpelt hen ikke nå til nogen som helst løsning på dette felt. Derfor synes jeg nok, at ministeren må overveje, om ikke der er behov for lidt mere omskoling af dem, der forhandler for dette offentlige nævn, således at de bliver klar over, at overenskomstforhandlinger altså ikke er noget med ultimative krav.

SF har derfor også foreslået, at man i stedet for burde have udpeget en opmand for et stykke tid siden og fået denne opmand til netop at få fat i det samlede overenskomstkompleks og til også at løse op for et forlig. Det har et flertal her i folketinget altså ikke villet være med til, og vi kan da kun beklage, at man ikke kan få nogen normale overenskomstforhandlinger, heller ikke på dette område.

Jeg vil gerne, hvis ministeren kommer herop, bede om at få bekræftet, at de 2 pct., der her er tale om, ikke har nogen præjudicerende virkning for de kommende overenskomstforhandlinger, der føres i resten af de eksisterende overenskomstområder. Nu ved jeg ikke, hvad ministeren vil svare, og der er selvfølgelig ikke nogen, der siger, at der ikke også kan blive tale om 2 pct. for de andre områder. Det er jo muligt, men i hvert fald ville jeg gerne have bekræftet, at man ikke i aftalenævnet kan stille sig op og sige, at her er det også de 2 pct. – lige så klodset, som man har gjort det her med maskinmestrene.

Jeg skal ellers henvise til vores bemærkninger i betænkningen og også til vores bemærkninger ved første behandling. Resultatet for SF er jo, som vi har nævnt det, at vi undlader at stemme ved den afstemning, der kommer.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg skal gentage, hvad jeg sagde ved førstebehandlingen af dette lovforslag: at VS er og bliver principiel modstander af statslige indgreb i overenskomsterne og suspensioner af strejkeretten. Vi må kræve og arbejde for, at lønarbejderne og deres organisationer har

fuld forhandlings- og aktionsfrihed for deres krav til løn- og arbejdsforhold.

Under udvalgsarbejdet har vi fået bekræftet de oplysninger, vi har fået af de forskellige organisationer om, at der i dette tilfælde ikke har været noget som helst, der på nogen måde kan berettiggende ordet »forhandling«. Der har kun været tale om ultimative krav fra de lokale aftalenævn. De møder, der har været afholdt, har i forhandlingsmæssig henseende kun kunnet betragtes som tidsspilde. De har ikke haft nogen forhandlingsmæssig betydning. Man kan derfor frygte, at fremtiden vil blive sådan, at det offentlige aftalenævn fremsætter sine ultimative krav, indkalder til et par skinforhandlingsmøder, tilkalder hjælp fra folketinget, og at folketinget derefter lovgiver om overenskomstområderne. Den udvikling er vi imod. Vi ønsker ikke en udvikling på Grønland, hvor forhandlingsretten, den frie forhandlingsret, og strejkeretten i princippet er sat ud af kraft, og det er den tendens, vi er inde på. Det er en udvikling, vi kan frygte bliver knæsat med dette her. Derfor vil vi stemme imod.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Så godt spiller klaveret ikke, sagde hr. Søren B. Jørgensen, og jeg tror, det er en opfattelse, vi alle sammen har. Det er ikke nogen specielt festlig anledning, vi har afbrudt folketingets ferie i, men det har altså af alle været skønnet, at det var en absolut nødvendig handling at foretage. Derfor er jeg glad for, at vi har kunnet gennemføre et udvalgsarbejde, selv om, som hr. Ole Henriksen sagde, det naturligvis var lidt forceret. Men jeg er også glad for alle de positive tilsagn, der er givet, og jeg har fuld forståelse for, at for socialdemokratiet har det været overordentlig vanskeligt at nå til det standpunkt. Jeg er glad for, at man er nået til det.

Jeg blev bedt om at kommentere nogle enkelte ting. Både hr. Ole Henriksen og hr. Søren B. Jørgensen har nævnt de 2 pct. og har bedt om, at jeg skulle bekræfte, at det ikke er noget knæsat princip for resten af forhandlingerne. Jeg har sagt i udvalget og gentager også her, at vi er tre parter i det offentlige aftalenævn, nemlig hjemmestyret, kommunerne og staten, og vi skal være enige om et mandat. Men jeg har også sagt og vil gentage og bekræfte her, at hver enkelt for-

[Ministeren for Grønland]

handling naturligvis har sine særlige omstændigheder, og at det er det samlede billede for den enkelte gruppe, vi forhandler med, der bliver vurderet, og derfor er de 2 pct. altså ikke på forhånd et knæsat princip.

Endelig er jeg blevet bedt om at bekræfte her, at vi fremover vil se på muligheden for at ansætte flere tjenestemænd på livsvigtige områder i Grønland. Jeg vil, umiddelbart efter at denne forhandling er afsluttet, tage kontakt med hjemmestyret og med De grønlandske Kommuners Landsforening for at bede om, at vi på vores næste møde tager tjenestemandssituationen i Grønland op til en egentlig drøftelse.

Hr. Ole Henriksen har haft et par kommentarer til selve det offentlige aftalenævns procedure og har også haft nogle ganske voldsomme ord om, hvor langsomt det virker. Det er klart, at når tre parter skal være enige, tager det sin tid. Når hr. Ole Henriksen siger, at vi er så meget bagefter, at vi i øjeblikket her i 1984 endnu ikke er nået igennem forhandlingen om 1983-85, har hr. Ole Henriksen naturligvis ret, men det er væsentligt at understrege, at der er tradition for, at man først har afsluttet forhandlingerne i Danmark, før man for alvor er gået i gang med dem i Grønland. Når hr. Søren B. Jørgensen mente, at dette var den første forhandling, er det dog ikke rigtigt. Vi har jo afsluttet forhandlinger med de to meget store grupper, nemlig SIK og tjenestemændene, så det vil sige, at vi er kommet et godt stykke på vej. Men jeg vil da gerne bekræfte over for hr. Ole Henriksen, at vi vil prøve at overveje, om den procedure kan forenkles, og om det kan gå hurtigere.

Så har jeg en afsluttende bemærkning. Hr. Ole Henriksen mente, at den overordnede politik slår igennem i netop dette, og jeg forstod nærmest hr. Ole Henriksen sådan, at det var regeringens sparepolitik, der slog igen-

nem. Jeg håber da bestemt, at jeg er medlem af en regering, hvor hvert enkelt regeringsmedlem i sit ministerium får helhedspolitikken til at virke; men det er dog væsentligt at nævne, at det lovforslag, vi her behandler, er fuldstændig klart ønsket af det grønlandske landsstyre, et enigt grønlandsk landsstyre, som, så vidt jeg har opfattet det, ikke har samme partifarve, som de 4 regeringspartier har.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1-7

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i dag, fredag den 31. august 1984, kl. 15.50 med følgende dagsorden: (se indledningen til næste møde).

Mødet hævet kl. 15.39